

Geo

1. 2015. aastal oli soome-ugri kultuuripealinnaks Obinitsa. 2016. aastal on kultuuripealinna lausa kaks, mõlemad Ungaris. Mis on 2016. aasta kultuuripealinnadeks?
2. See saarestik avastati aastal 1913, olles seega hilisem avastatud saarestik Maal. See kaardistati aastatel 1930-32. Aastatel 1913-30 arvati, et tegemist on ühe saarega, hiljem selgus, et saarestikku kuulub 4 suurt ja umbes 70 väiksemat saart kogupindalaga 37000 km². Vandenõuteoreetikutele pakub pinget asjaolu, et Google Earth on kogu saarestiku hägustanud, väidetavalt pole saarestikule astunud kunagi ühegi turisti jalg. Milline saarestik?
3. Sellel saarel on filmitud maalilised loodusvaated filmis „Kariibi mere piraadid: surnud mehe aardekirst“. Saare tuntumaks vaatamisväärsuseks on keeva veega järv, milleni jõudmiseks tuleb läbida raske matk läbi vihmametsa ja vulkaanilise oru nimega Valley of Desolation. 750 km², 72000 elanikku. Iseseisev aastast 1978.
4. RMK Aegviidu-Ähijärve 628 km pikkune matkarada maailma esisajasse ei mahu. Mis riigis asub pikim, hetkel 24000 km pikkune matkarada?
5. Küsitavat nime kannavad 13 linna USA-s, 2 Kanadas, 2 Euroopas, tegelane Kreeka mütoloogias, krahv Shakespeare loomingus, väikeplaneet, mäetipp Antarktikas. Mis nimi?

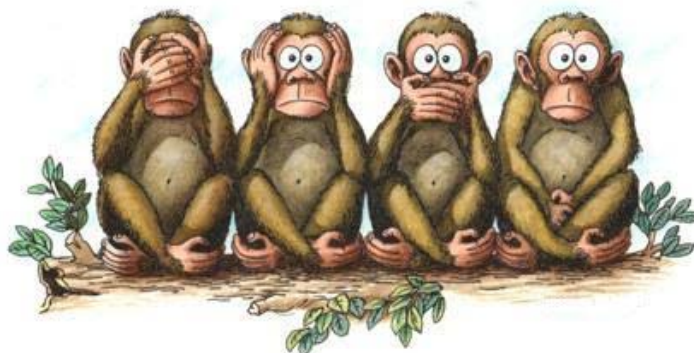
Bio

6. Koeratõuge on palju, aga vaid üks tänapäevane tõug – nureongi – on aretatud konkreetselt sel eesmärgil. Ajaloost on teada veel paar sama analoogset tõugu nagu havai poi ja asteegi xoloitzcuintle. Põhimõtteliselt saavad ka teised koeratõud antud ülesandega hakkama, aga vähemalt spetsialistid leiavad, et see pole ikka see õige. Mis konkreetne eesmärk on nureongi aretusel?

7. Nimetage Eesti aasta loom 2016 ja aasta lind 2016.

8. Jaapani budismi üks sümboleid on 3 ahvi, kes vastavalt ei näe kurja, ei kuule kurja ega ei räägi kurjast. Vahepeal lisatakse neile veel neljaski ahv, kes niisamuti miskitmoodi ja konkreetselt kurja eirab. Mida siis ei tee see neljas ahv?

9. *Campephilus principalis* on ääretult kallihinnaline lind. Juba XVIII sajandil olla indiaanlased maksnud tema kolba eest lausa kolm hirvenahka. On kirjeldatud juhtumit, kuidas tuppä sattunud lind on jätnud kogu mööblit alles vaid pilpad. Väidetavalt on selle rähnilise mitte-väljasurnuks olemise tõestamiseks kulutatud rohkem raha kui kogu Havai endeemse linnuriigi kaitsele. Sellest hoolimata väga veenvaid tõendeid linnu jätkuvast eksistentsist ei ole leitud. Mis lind?

10. Seda indiaani hõimu tähistasid naaberhõimud kõigile eurooplastele üheselt mõistetava žestiga – libistasid käeservaga üle kõri. Tegelikult tähistas see aga 'kaelakeerahvast'. Omakeelne nimetus tähendab 'seitse nõukogulõket'. Tuntakse aga teda enamasti moonutatud prantsusepärase nimetuse järel, mis tõlkes tähistab 'rästikuid'.

Persona

11. Oma lühikesele elueale (1688-1713) ja veel lühemale aktiivsele tegutsemisajale 1710-13 vaatamata on ta tuntud kui Slovakkia rahvuskangelane ja Tatraste Robin Hood, kes röövis rikkaid ja abistas vaeseid. Kuigi põhiliselt tegeles tema röövlibande Slovakkias hobuste äraajamise ja nende Poolasse müümisega, on temast kui õilsast mässajast hiljem kokku kirjutatud lugematu hulk legende nii Poolas, Tšehhis kui muidugi Slovakkias. Kes?

12. Hollywoodi Kuulsuste Alleel on vaid üks täht, mis ei asu mitte kõnniteel, vaid on müüritud Dolby teatri seina sisse. Seda tehti 2002. aastal kategoorias "live theatre" tähe pälvinud staari isiklikul palvel, kuna temast üle kõndimine ei ole sobilik nii otseses kui ülekantud tähenduses. Kes on see staar?

13. Keda on kujutatud sellel Mart Sanderi maalil? Isiku eluaastad 24. oktoober 1882 – 30. oktoober 1953, sünnitunnistusel perekonnanimi Koppstein.

14. On aasta 1991, Nõukogude Liit on just äsja laiali saadetud, Venemaal on segaduste aeg. 31. detsembril peab aga keegi televisioonis traditsioonilise uusaastapöördumise ette lugema. Suurte segaduste järel leitakse stuudiost pildil olev mees ja nii saabki temast seni ainus mitte-riigipea, kes seda kunagi teinud on. Ta on sündinud 21. juulil 1948 Jurmalas. Kes?

15. Austria ja Itaalia piiril Alpidest leiame sellise mälestusmärgi. Kellele see on püstitatud?

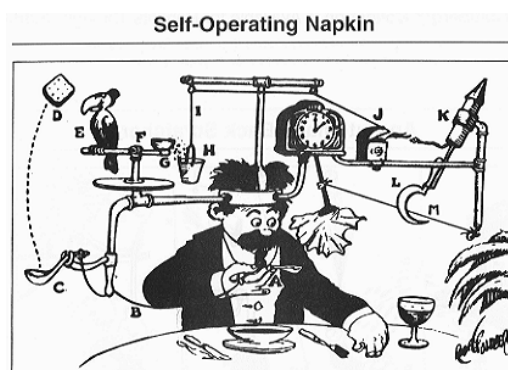

Tohoh tonti!

16. Mida tähendab toidupakenditel märgistus U-täht O sees. Eestis on seda märgist kasutusel väga vähe, ühena vähestest on seda lubatud kasutada näiteks Põltsamaa ja Järva-Jaani piimatehaste toodangul.

17. Kuidas nimetatakse pildilolevat kaadervärki? Neid on igasuguses suuruses, kuid kõigil on ühine ülesehitus – võimalikult paljude üksikute erinevate osade koosmõjul teha midagi ülilihtsat. Ülekantud tähenduses see tähendabki ülikeerukalt lahendatud lihttoimingut. Ühe sellise pidid ehitama eelmise hooaja telesaate Rakett69 finalistid.

18. Esimeses maailmasõjas 1916-17 aasta talvel Idarindel Leedu ja Valgevene piirkonnas sõlmisid saksa ja vene väed ootamatult mõnepäevase vaherahu ja pöörsid üksmeelselt relvad uue ühise vaenlase vastu. Kes oli see uus vaenlane?

19. Salam aleikum! (araabiakeelne as-salamu alaykum ja heebreakeelne shalom aleijem on klassikalised ja sama sisuga tervitused) Tõlkige.

20. Kui keegi pühakuks kuulutatakse, otsitakse tema maised jäänused üles, jagatakse tükkideks ja saadetakse katoliku kirikutesse reliikviateks. Kõige vingemateks reliikviateks peetakse neid, millel on olnud otsene kokkupuude Jeesusega. Kuigi viimane olevat ühes tükis taevasse tõusnud, on siiski katoliku kiriku valduses olnud ka osi Jeesuse kehast. Küsitava kehaosa olevat Karl Suur aastal 800 kinkinud paavst Leo III-le, Keskaja jooksul olevat neid erinevates pühades institutsioonides hoiul olnud tervelt 18 tk. Viimast teadaolevat nähti aastal 1983 väikeses Itaalia kirikus Calcatas, kui kohalik rahvas seda rongkäigul urni sees ringi kandis. Hilisemaid kokkupuuteid avalikkusel küsitava kehaosaga olnud ei ole. Milline kehaosa?

Kehakultuur

21. Koraani suhtub üsna vaenulikult igasugusesse meelelahutusse. Vaid kolme tegevust soositakse: ratsutamine, vibuga märkilaskmine ja veel midagi. Olgu nende teistega kuidas on, aga selle viimasega on kõik saalisviibijad mingil kujul vähem või rohkem kokku puutunud. Nimetage kolmas tegevus.

22. 1983. aasta male kandidaatide MM veerandfinaalmatšis juhtus male ajaloos ainukordne lugu. Peale viigiga lõppenud võitlust selgitati võitja kuuliviskega ruletilaual. Edasi pääses Vassili Smõslov, kes loomulikult panustas punasele. Kelle vastu? Küsitav on viimastel aastatel sageli Eestis mänginud, tema parimad tulemused olid 70-ndate lõpul, kui ta kerkis maailma edetabelis kolmandale positsioonile. Tunnustatud egüptoloog ja polüglott.

23. Seda tegelikult ei loeta omaette spordialaks, kuigi MM toimub juba aastast 1977. Viimase tosina aasta MMtiitlid on omavahel ära jaganud poolakad Piotr Murdzia (6 võitu) ja Kasper Piorun (3) ning inglane John Nunn (3). Seda võis samal kujul harrastada juba 1300 aastat tagasi. Eesti meistrivõistlusi sel alal ei ole peetud ega peeta, võistlusi küll vahel peetakse, kuid üliharva ja kaugeltki mitte igal aastal. Sellest hoolimata on selle ala igapäevaselt harrastajaid Eestiski sadu. Mis "sport"?

24. Milliselt maalt pärit peatreenerid (jättes välja Eesti enda) on enim kordi olnud Eesti meeste jalgpallikoondise peatreenerid?

25. Barcelona OM-1 läks Leedu korvpallitiim pronksmedaleid vastu võtma mitte ametlikus vormis, vaid sellises lõbusas särgis. Sestpeale on see luukere saanud Leedu korvpalli mitteametlikuks maskotiks, mida võib kohata ikka ja jälle kuni tänase päevani välja. Miks on särgil luukere? Vihje: vastuseks piisab ka kahest sõnast.

Ulme

26. Eesti ulmeringkondades tunti teda kui "ulmevaenajat number 1". Mainest hoolimata on ta eestindanud näiteks vendi Strugatskeid ja kirjutanud ise lisaks hulgale ulmelistele juttudele ka lausa 6 raamatust koosneva ulmeepopöa "Beeta neljas" (*Beeta neljas, Otsi mäge, Unusta minevik, Maine õnn, Kõik sõltub ainult sinust, Gamma teine*). Loomingu paremik ei ole ulmega seotud, tuntuim on tetraloogia "Penelope" (*Penelope, Helena, Kariatiidid, Penelope alustab teekonda*). Hariduselt nõelraviarst, meditsiiniteaduste kandidaat, Eesti Kirjanike Liidu liige aastast 1998, ise kirjutas ainult vene keeles. Eluaastad 1949-2015. Kes?

27. Tartu linnaliini bussides hakkas eelmise aasta septembris kehtima uus paberivaba piletisüsteem. Sõiduõiguse lunastamiseks tuleb viibata vastava kaardikesega tuvasti ees. Pensionäridel on sõit endiselt tasuta, ent kuna arvutisüsteem ei saa ju aru mõistest "piiramata aeg", siis on pensionäride tasuta sõidu õigus puhttehniliselt piiratud konkreetse kuupäevaga, milleks on 1. jaanuar Mis aastal? Samal aastal toimub tegevus näiteks Dmitri Gluhhovski viimases ulmeromaanis ja ka mitmetes Hollywoodi kassahittides nagu äsja Kuldgloobuse võitnud *Marslane*, *12 ahvi*, ja *Mina, robot* ning oma 100 juubelit tähistavad Robert Silverberg, Woody Allen ja praegune Saudi Araabia kuningas Salman.

28. Ilmselt kõik mälumängurid teavad, et valküürid toimetavad tapluses langenud viikingid Odini kotta Valhallasse. Tegelikult lähevad sinna vaid pooled sangarid, sest teine pool läheb hoopis Folkvangris asuvasse Sessrumniri halli, ühe teise Asgardi asuka käsutusse, kusjuures müütide kohaselt tehakse valik täiesti suvaliselt (ainuke oletus valiku osas võiks olla puhtisiklik meeldimine, sest Sessrumniri omanikku olla ka ühes valküüridega ratsutamas nähtud). Millega heeroosed Sessrumniris aega parajaks teevad, ei ole teada. Kes on see Odini konkurent langenud sangarite kogujana?

29. See arvuti- ja nutitelefonimängu täisversioon loodi 2011 ja see muutus koheselt ülipopulaarseks. Eestis hinnatakse püsikasutajate arvu 10 000 ümber, eriti populaarne on mäng 10-15 aastaste seas. Nn liivakastimängu populaarsusest annab märku ka see, et maakeeli on ilmunud lausa 3 mänguõpikut-käsiraamatut. Väga kandilise graafikaga mängu põhiliseks lõbuks on plokkidest ehitamine. Mis mäng?

30. Kes on see Hollywoodi multitalent – helilooja (seriaal *Teadmata kadunud* ehk *Lost*), stsenaarist (*Armageddon*), produtsent (*Star Trek: pimedusse*) ja režissöör (*Mission Impossible III*), kes viimase Tähesõdade (*Star Wars: Jõud tärkab*) filmi juures oli ühekorraga nii stsenaarist, režissöör kui ka produtsent?

Varia

31. Mitme inimese jalg on astunud Kuu peal?
32. Selles tuhatkonna elanikuga Eesti asulas asub ainulaadne valgusfoorile pühendatud mälestusmärk. Jõulupuuks kasutatakse Konstantin Pätsu poolt istutatud tamme. Näete ka asulaga samanimelise valla vappi. Mis asula?

33. Kuni 19. sajandi alguseni oli Himaalajate kõrgus läänemaailmas tundmatu, nii valitses üldine arvamus, et hoopis üks teine mäetipp on maailma kõrgeim. Täna teame et selle kõrgus on "vaid" 6268 meetrit, kuigi maakera keskpunktist kõige kaugemal asuv punkti staatust hoiab see endiselt. Mis mägi?
34. Saksa ajakirjanik ja stsenaarist Christiane Sadlo on tuntud eelkõige oma Rootsimaal aset leidvate romantiliste leंबरomaanide poolest, millest paljud on ka filmideks tehtud ning Kanal2 poolt laupäeva pärastlõunati ka eesti rahvale demonstreeritud. Ka kirjanduslik pseudonüüm on tal rootsipärane. Nimetage see pseudonüüm.
35. Millise tuntud laulu sõnade natuke kummaline kirjapanekuviis?

Ah-lonz uhn-fun dullah pahtree-ee-uh
Luh joor de glwahh ate arry-vay
Contra noo de lah tee-rah-nee-uh
Letten-dar son-glan tay lev-eh
Letten-dar so-on-glan tay lev-eh

Ontonn-dey voo dan no campa-nn-uh,
Moo-geer say fair-oss-uh solda
Ki vienn, jooska dahn no bra
Ay-gorge-ay no fam ay no compaaaah-gnnh

OZARM-uh sit-waah-yen
Lan-say vo bat ah-yon
Marsh on, marsh on
Kun son im-pure
Abb rev-er noh see-on

Pudipadi

36. Ühe legendi kohaselt olevat selle kirjamärgi leiutanud Cicero kõnede kirjanija ori Marcus Tullius Tiro umbes I sajandi keskel e. Kr. Ajapikku levis selle sümboli kasutamine järjest rohkem, kuni alates XIX sajandi algusest loeti teda lausa inglise tähestiku viimaseks täheks. Tähestikust kadus ta lõplikult sajandijagu hiljem, ent käibel on endiselt ja üsna ohtralt. Mis?

37. Hiinas on populaarsust kogumas Valentinpäeva vastandpäev - Üksikute päev. Millisel päeval seda tähistatakse?

38. Mis on humidoor?

39. Millises riigis räägitakse lausa kaht Wikipedias artiklite koguarvu edetabelis esikümnesse mahtuvat keelt – varai ehk winaray ja sebu ehk binisaya keeli, mille kõnelejad on vastavalt 2,6 miljonit ja 20 miljonit? Enamik neid artikleid on küll ülilühikesed ja genereeritud rootslase Sverker Johanssoni loodud arvutiprogrammi abil.

40. Kes on need kaks "Eesti otsib superstaari" saatest tuule tiibadesse saanud TV3 saate "Me armastame Eestit" bändisolisti?

Vastused:

1. Veszprem ja Iszkaszentgyörgy
2. Severnaja Zemlja
3. Dominica
4. Kanada
5. Paris (Pariis)
6. Lihakoer
7. Mäger ja rasvatihane
8. Ei tee kurja
9. Vandelnokk-kuningrähn
10. Dakootad ehk siuud
11. Juraj Janošik
12. Muhammad Ali
13. Imre Kalman
14. Mihhail Zadornov
15. Ötzi
16. Koššer-toit
17. Goldbergi masin
18. Hundikarjad
19. Rahu olgu teiega
20. Eesnähk
21. Mees spordib koos naisega (sh seks)
22. Robert Hübner
23. Maleülesannete lahendamine
24. Ungari
25. Grateful Dead
26. Gohar Markosjan-Käsper
27. 2035
28. Freyja
29. Minecraft
30. J. J. Abrams
31. 12
32. Haljala
33. Chimborazo
34. Inga Lindström
35. Marseljees
36. Ampersand &
37. 11. november
38. Sigarikarp
39. Filipiinid
40. Jana-Liisa Johansson ja Norman Salumäe